

REMIGIJUS GRAŽIO BIOGRAFIJA

Remigijus Gražys, Tomo gimė 1943 m. sausio 4 d., tarnautojų šeimoje, Molėtų miestelyje.

1950 m. pradėjo lankyti Molėtų vidurinės mokyklos I klasę, 1961 m. baigė vienuolika klasių.

Mokydamasis aktyviai sportavo, taip pat daug skaitė, domėjosi litartaūra. Graži Molėtų krašto gamta, kurią labai mylėjo ir kuria grožėjosi, įkvėpė jį rašyti eilėraščius. Savo pirmą eilėraštį R.Gražys parašė būdamas devynerių metų. Pirmoji mokytoja A.Jurevičienė paskatino jį savo darbus spausdinti mokyklos sienlaikraštyje. Vyresnėse klasėse R. Gražio eilėraščiai jau buvo publikuojami rajoninėje ir respublikinėje spaudoje, žurnale „Moksleivis“. Visuose R. Gražio posmuose dominavo meilė gamtai, kurią jis tapatino su žmogumi, su kuriuo galima kalbėtis, galima grožėtis, žavėtis brandumu, išmintimi ar išdaigomis, bandyti įminti ar tiesiog gerbti jo paslaptis. Ši meilė ir pagarba gamtai jame gyvena iki šiol. Didžiausią įtaką R.Gražio kūrybai padarė S.Jesenino poezija. Labai mėgo S.Nėrį, patiko J.Marcinkevičiaus, A.Baltakio, H.Radausko, M.Martinaičio, J.Juškaičio poezija.

1961 m. baigęs mokyklą R. Gražys dirbo Molėtų rajono Pramonės kombinate, taupė pinigus studijoms.

1962 m. įstojo į Vilniaus valstybinį V. Kapsuko vardo universitetą, istorijos-filologijos fakultetą. Mokydamasis universitete R.Gražys aktyviai dalyvavo „Poezijos pavasario“ ir kituose literatūriniuose renginiuose, bendravo su bendraamžiais poetais J.Strielkūnu, Vidu Marcinkevičiumi, broliais Dargėlomis, G.Astrasku, S.Geda, rašė eilėraščius. Didelę įtaką poezijos suvokimui padarė universiteto senovės klasikinės istorijos dėstytojas Zabulis.

Baigdamas trečią kursą buvo iškviestas į dekanatą ir dviejų saugumo darbuotojų paprašytas savo noru palikti universitetą. Motyvuojama buvo tuo, kad R. Gražio dėdė iš motinos pusės Jungtinėse Amerikos Valstijose tarnavo kunigu, siuntė siuntinius į Lietuvą, tokia savo veikla neatitinkdamas tarybinės moralės suvokimo. R. Gražiui buvo pasiūlyta tęsti studijas neakivaizdžiai, tačiau jis jau buvo morališkai sužlugdytas. Vėliau dėl tų priežasčių nepateko į Rašytojų sąjungą.

1965 m. R.Gražys pradėjo dirbti kūrybiniu darbuotoju „Šluotoje“. Tuo pat metu savo kūrybą publikavo „Nemuno“, „Jaunimo gretų“, „Švyturio“ žurnaluose. 1966 m. R.Gražys tapo Visasąjunginio jaunųjų poezijos televizijos festivalio respublikinio turo nugalėtoju. 1967 m. išleido savo pirmą poezijos knygelę „Pievos – žalios planetos“. Jo kūryba buvo gerai vertinama redakcijų darbuotojų, bendraamžių.

1967 m. Remigijus Gražys paliko „Šluotos“ redakciją ir pradėjo dirbti Molėtų rajoniniame laikraštyje „Pirmyn“ korektoriumi. Laikraštį pervadinus „Vilnimi“, jis buvo paskirtas literatūriniu darbuotoju, laiškų skyriaus vedėju.

1969 m. vedė. Žmona Regina kultūros darbuotoja, dramos režisierė. Sulaukė dviejų dukrų Rūtos ir Eglės. Šiuo metu turi keturis anūkus.

1973 m. išleista antroji Remigijaus Gražio poezijos knygelė „Per geltonas kalvas“, 1984 m. – eilėraščių rinkinys vaikams „Labas rytas, tėviškėle“. Brandžios jaunystės metai (apie 1984 m.) buvo kūrybiškiausias jo gyvenimo laikotarpis.

1988 m. paruoštas ir pateiktas „Vagos“ leidyklai rinkinys vaikams „Bėga saulėtas takelis“, kuris buvo gražintas papildymui ideologinio pobūdžio eilėraščiais. Rinkinys buvo paplidytas, tačiau pateikti leidyklai nespėta, nes 1989 m. prasidėjus politiniam Atgimimui Lietuvoje, buvo gautas atsakymas dėl neaiškios leidyklos veiklos ateities. Šis eilėraščių rinkinys taip ir liko neišleistas.

Nuo 2002 metų R. Gražys yra antros grupės invalidas. Tuo pat metu jis paliko žurnalisto darbą „Vilnies“ redakcijoje, tačiau iki šiol bendrabiauja su šiuo laikraščiu redaguodamas literatūrinį puslapį.

2006 m. tapo Molėtų r. K. Umbraso literatūrinės premijos laureatu.

2007 m. rėmėjų pagalba R. Gražys išleido poezijos rinkinį „Šviesaus liūdesio blyksniai“.

Noras išlieti savo jausmus, kurie netilpdavo žodyje, skatino R.Gražį kurti. Jo nuomone, jausmas, kai žodis pradeda tavęs klausyti, - poezijos viršunė.

Keturi R.Gražio eilėraščiai virto dainomis. Populiariausia „Daina apie Molėtus“, atliekama molėtiškių Sigitos ir Gintaro Datenių grupės „BroLIAI“, tapo Molėtų himnu. Ši daina skamba visur, ypač vasarą prie ežerų:

Virš Molėtų, virš kalvų smėlėtų plauks daina.

Sėsk į valtį, burės baltos neš tave...

Lietuvos rašytojų sąjungos valdybai

REKOMENDACIJA

Ne tik knygos turi savo likimus, kaip sakė senovės romėnai. Turi savo likimus ir jų autoriai. Apie vieną tokių likimą, jaunesniems kolegoms gal ir mažai žinomą, noriu išstarti keletą žodžių. 1967 metais, eidamas 24-uosius, eilėraščių rinkiniu "Pievos – žalios planetos" debiutavo Remigijus Gražys. Tai buvo gana ankstyvas, bet niekuo nestebinantis debiutas: metais anksčiau ar vėliau (1966–69 metais) debiutavo R. Gražio bendraamžiai: S. Geda (1966). B. Vilimaitė (1966), Vytautas Skripka (1969), Vytautas Martinkus (1969). Nevėlavo (nors ir nesiskubino) R. Gražys ir su antrąja knyga. Abi jas lydėjo palankūs kolegų ir literatūros kritikos atsiliepimai. Pirmąją šiltais žodžiais įvertino M. Martinaitis ir šviesios atminties jaunųjų globėjas E. Matuzevičius, apie antrąją tuometinėje "Pergalėje"(1973, Nr.4) recenziją paskelbė Sigitas Geda, savo "Pėdų" ir "Strazdo" jau iškeltas į jaunųjų poezijos lyderius. Užtuot bandęs dabar interpretuoti keturių dešimtmečių senumo knygas, pacituosiu keletą taiklių ir savo vertės (kaip ir pati R. Gražio poezija) nepraradusių S. Gedos minčių:

Atsiribojęs nuo garsių šūkavimų, išorinės tematikos (atkreiptinas dėmesys į tai, nuo ko atsiribojęs! – P.B.), autorius apsistoja ties geltonomis tėviškės kalvomis, rudens lazdynais, debesimis ir vėju, tėvyne, telpančia po baltais gandro sparnais.

Ištaręs nemaža pagiriamųjų žodžių originaliai poeto metaforai, jo poetinio balso ir jausmo natūralumui, S. Geda lyg su lengvo priekaišto gaidede tada pastebėjo, kad "autorius lieka toje pačioje plotmėje, kur jau turime M. Martinaitį, V. Skripką, H. Čigriejų, J. Juškaitį". Prisimenant, kad Geda niekada nenorėjo ir negalėjo būti su niekuo "toje pačioje plotmėje", tai reiktų vertinti kaip draugišką bendraamžio skatinimą. Bet svarbiau už tai yra kitkas: į kokią kompaniją įrašomas antrosios knygos autorius!

Trumpai tariant, tuo metu R. Gražys, kaip ir jo bendraamžiai, aktyviai įsitraukę į kūrybinį darbą, turėjo palankiausias galimybes tapti Rašytojų sąjungos nariu. Bet kai kiti varstė Rašytojų sąjungos duris, dalyvavo jaunųjų rašytojų sekcijos veikloje, R. Gražys buvo metęs studijas universitete, palikęs Vilnių ir išvažiavęs į savo gimtuosius Molėtus. Prisimenu tuometinę jo artimiausių draugų nuostabą, vieną kitą savo pasikalbėjimą, kai susitikdavome Molėtuose kaip žemiečiai, bet savotiška jo laikysenos mįslė taip ir liko neįminta. Bėgant metams, ji prisimiršo, priimant poeto apsisprendimą kaip nekvestionuojamą jo teisę.

Kai kas – bent jau man – paaiškėjo tik dabar, dvidešimt pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos metais. Pasirodo, studijos buvo nutrauktos ne savo noru, o sovietinio saugumo organų spaudimu, kad net Atgimimo išvakarėse (1988) eilėraščių rinkinys buvo gražintas autoriui papildyti ... idėjiškesniais kūriniais. Būta, matyt, ir kitokių išbandymų. Nesiimu čia dalintis psichologinėmis išvalgomis, bet nujaučiu, kad tų išbandymų jautriai poeto prigimčiai būta perdaug, nors literatūriniame molėtiškių gyvenime jis dalyvavo visą laiką kaip pripažįstamas autoritetas. Tai liudija ir su rėmėjų parama 2007 metais išleistas eilėraščių rinkinys "Šviesaus liūdesio blyksniai".

Prisipažinsiu, kad ir šiuos memuarinio pobūdžio pamąstymus rašau ne paties R. Gražio, o labai šiltai apie jį atsiliepiančių Molėtų literatų paprašytas. Neva poetas nusiteikęs parašyti prašymą, kurio neparašė prieš keturis dešimtmečius. Jeigu taip įvyks, nuoširdžiausiai rekomenduočiau Rašytojų sąjungos valdybai priimti palankų sprendimą. R. Gražio pavardė įrašyta į "Lietuvių literatūros enciklopediją", V. Vanago sudarytą "Lietuvių rašytojų sąvadą". Pelnyta poeto teisė ir moralinė mūsų priedermė būtų įrašyti ją ir į šiandieninį "Lietuvos rašytojų sąjungos" žinyną.

Petras Bražėnas
LRS narys nuo 1975 metų

Rekomendacija Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirmininkui Antanui A. Jonynui

Tegu apie poetą Remigijų Gražį parašo jo kolegos poetai ir kritikai. Aš – prozininkas. Ir noriu parašyti apie Remigijų Gražį kaip iš dalies prie to prisidėjusį.

Mūsų bendravimas prasidėjo 9-ame praeito amžiaus dešimtmetyje. Buvau pradedantysis rašyti, o Remigijus vadovavo literatūriniam mūsų bendro Molėtų miestelio laikraščio skyriui. Ir aš eidavau pas jį maždaug kas mėnesį su savo apsakymais, kurių dalį jis atmesdavo, dalį spausdindavo. Bet net ir tais kartais, kai atmesdavo, rasdavo žodžių, kurie tik padidindavo mano azartą rašyti. Jis buvo pirmas mano skaitytojas, didžiausias autoritetas ir, kažkuria prasme, netgi mokytojas. Ir ne tik mano, daugelio, kurie šiame miestelyje ir rajone darė pirmuosius savo literatūrinius bandymus.

Todėl aš ne tik rekomenduoju, bet ir labai prašau priimti Remigijų Gražį į Lietuvos Rašytojų Sąjungą. Manau, savo kūrybą ir darbus jis jau seniai to nusipelnė.

Su pagarba

Marius Ivaškevičius

muziejus

Iš: "Marcelijus Martinaitis" <marcelijus@gmail.com>
Kam: <muziejus@moletai.lt>
Išsiųsta: 2012 m. sausio 29 d. 17:35
Pridėti: R.Gražys.doc
Tema: rekomendacija

Laba diena.

Siunčiu Jums rekomendaciją dėl Remigijaus stojimo į Rašytojų sąjungą. Perduokit ją taip pat ir Remigijui. Tegu jis nenustemba, kad ji tokia "valdiška".

Toks jau rekomendacijų žanras. O šiaip apie jo kūrybą parašyčiau kur kas gražiau.

Šią rekomendaciją perdaviau ir Rašytojų sąjungai, kad ją prisegtų prie kitų stojimo dokumentų.

Linkėjimai Molėtams ir Remigijui.

Marcelijus Martinaitis

REKOMENDACIJA

**Remigijui Gražiui,
stojančiam į RS**

Manau, jog Remigijus Gražys seniai turėjo būti RS narys. Stojimo dokumentai jau buvo sutvarkyti prieš 20 metų. Tačiau prasidėjus Atgimimui tie popieriai kažkur užsimetė, nors rekomendacijos buvo gana rimtos.

Esu siūlęs pačiam poetui vėl viską pradėti iš naujo, kas dabar ir yra daroma.

Remigijus Gražys nėra šiaip koks provincijos eilivimo mėgėjas. Jau vien jo kūrybinio kelio pradžia buvo įsidėmėtina, gana ryški. Pagal amžių, kūrybines nuostatas jis priklauso B.Radzevičiaus, P.Dirgėlos, V.Skripkos kartai, su jais bendravo, jautė kūrybinę bei meninę bendrystę, jo ankstyvieji kūriniai ir dabar neprarado savo vertės. Ir pastarųjų metų Remigijaus kūryba vertintina pagal gana aukštus literatūrinius kriterijus

Tačiau jo gyvenimiškoji ir kūrybinė biografija susiklostė labai nepalankiai. Pagal saugumo „rekomendaciją“ jis turėjo pasitraukti iš Vilniaus universiteto. Po to apsigyveno Molėtuose, juose dirbo, rajono laikraštyje dar ir dabar redaguoja literatūrinį puslapį.

Nepaisant viso to, išleido kelias poezijos bei vaikams skirtas knygas.

Galima pasakyti daug gražių žodžių apie R. Gražio kūrybą. Tačiau pakanka pasiimti jo knygele, atsiversti, paskaityti, ir viskas bus aišku.

Siūlau Remigijų Gražį priimti į Rašytojų sąjungą.

Marcelijus Martinaitis

2012 01 22